

СИЛАБУС
 навчальної дисципліни
 «Біржова діяльність»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Підприємництво
Курс, семестр	4 курс, 7 семестр.
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 6, Загальна кількість годин – 180 год., із яких: лекцій – 30 год., практичних – 40 год. Форма семестрового контролю – екзамен
Мова(и) викладання	Державна
ННІ кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра маркетингу
Контактні дані розробника(ів)	Викладач: Решетнікова Ольга , к.е.н. Контакти: ауд. 472 (навчальний корпус № 4) e-mail: olha.reshetnikova@pdau.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/reshetnikova-olga-valeriyivna-0
	

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна
------------------------------	----------------------------------

Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно логічної схеми освітньо-професійної програми: «Підприємництво», «Екологічне підприємництво в умовах сталого розвитку», «Логістика», «Маркетинг».
Компетентності	СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур. СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур. СК 13. Здатність прийняття ефективних підприємницьких рішень на внутрішніх та зовнішніх ринках.
Результати навчання навчання	ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності ПРН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

ОК передбачає набуття комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: здатність обґрунтувати та приймати ефективні підприємницькі рішення, робота в науковому контексті, долучення до професійній діяльності тощо. Формуванню навичок soft skills в межах освітньої компоненти сприяють сучасні методи й прийоми навчання, де ведеться робота в команді, що мотивує здобувачів вищої освіти до ініціативності, креативності, самоорганізації, виховання потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, формування умінь організаторської діяльності. Соціальні навички формуються також і під час проведення студентських наукових конференцій, участі у громадських заходах, круглих столах тощо.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Формування у майбутнього фахівця теоретичних основ та практичних навиків з біржової діяльності та ефективного використання біржових операцій в своїй майбутній діяльності.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Економічна сутність та еволюція розвитку біржового ринку
Тема 2. Товарна біржа як елемент інфраструктури ринку
Тема 3. Регулювання біржової діяльності.
Тема 4. Види біржових угод
Тема 5. Організація та технологія біржової торгівлі
Тема 6. Фондові біржі та їх діяльність на фондовому ринку
Тема 7. Валютні біржі та їх діяльність на валютному ринку
Тема 8. Ціноутворення на біржі та котирування цін
Тема 9. Кліринг і розрахунки на біржі
Тема 10. Основи ф'ючерсної та операційної торгівлі
Тема 11. Концепція хеджування та біржова спекуляція

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення; бесіда; наочні методи: ілюстрування; демонстрування; практичні методи: вправи; практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування; методи формування пізнавальних інтересів: метод пізнавальної гри, метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації; методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності: роз'яснення мети навчального предмета; висування вимог до вивчення предмета; оперативний контроль; інтерактивні методи: дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій, кейс-метод, «Мозковий штурм», комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; методи усного контролю: опитування, бесіда, доповідь; методи письмового контролю: письмове виконання практичних завдань, самостійна робота, розв'язування тестів.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується заліком із занесенням у відомість обліку успішності. Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу.
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	Дедлайни та перескладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.
- щодо академічної доброчесності	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.
- щодо відвідування занять	Навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням

	про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.
- щодо оскарження результатів оцінювання	Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувач вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена
Стратегія оцінювання результатів навчання	Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення тем та курсу оцінюються у відповідності до форм поточного та семестрового оцінювання результатів навчання. Формами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є: розв'язування тестів; виконання практичних завдань; опитування. Форма семестрового контролю – екзамен.
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	
Рекомендовані джерела інформації	Основні 1. Коваленко Ю. М. Управління фінансовими активами: підруч. Ірпінь: УДФСУ, 2019. 498 с. 2. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: підручник. За заг. ред. О. В. Димченко; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 432 с. 3. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність. Підручник. За заг.ред. Сотник І.М., Таранюка Л.М.. Університетська книга. 2023. 572 с. 4. Приходько Д.О. Основи біржової діяльності. Харків. ФОП Бровін О.В., 2021. 280 с. 5. Ткаченко І. П., Фрунза С.А., Штець Т.Ф. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2023. 346 с. Допоміжні 1. Білоцерківський О.Б., Застьола Є.О. біржова діяльність в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення. Сучасний рух науки: тези доп. XIII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 18-19 жовтня

- 2021 р. ФОП Мареніченко ВВ–Дніпро, Україна, 2021. С. 71.
2. Боровик Т.В., Майборода О.В., Решетнікова О.В. Удосконалення збутової політики підприємств на основі взаємодії маркетингу та логістики. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки. Випуск 3 (70), 2023, с. 46-51. <https://doi.org/10.32689/2523-4536/70-7>
3. Калюжна Ю.П., Яснолоб І.О., Черненко К.В. Основи біржової торгівлі на шляху до виходу на світові зернові ринки. *Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку»*. Випуск 66. 2022. С. 67-72. URL:http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/66_2022/14.pdf
4. Калюжна Ю.П., Приходько Л.В. Конкурентні переваги збуту продукції через біржові структури. Вчені записки. *Збірник наукових праць Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана*. Випуск 30 (1). 2023. С. 62-70. URL: <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/39947>
5. Птащенко О. В. Біржова діяльність: сучасний стан та тенденції. *Journal of Strategic Economic Research*, 2023. (4), С. 57-6.
6. Семенова К.Б. Товарні біржі в Україні проблеми і перспективи. Ефективне управління як двигун фінансово-економічного розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 2023. С. 55-57.
7. Фіщук С.В. Біржова діяльність у контексті глобалізаційних викликів. In The 31th International scientific and practical conference «Science, worldview and modern youth», San Francisco, USA. International Science Group. 2023. p. 54.
8. Ilham R. N., Arliansyah A., Juanda R., Sinta I., Multazam M., Syahputri L.. Application Of Good Corporate Governance Principles In Improving Benefits Of State-Owned Enterprises (An Emperical Evidence From Indonesian Stock Exchange At Moment Of Covid-19). *International Journal of Economic, Business, Accounting, Agriculture Management and Sharia Administration (IJEBAS)*, 2022. 2(5), p. 761-772.

Інформаційні ресурси

1. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 16.01.2003 р. № 436–IV. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Про акціонерні товариства [Електронний ресурс]: Закон України від 17.09.2008 № 514–IV. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
3. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки [Електронний ресурс]: Закон України від 23.02.2006 № 3480–IV. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
4. Про товарну біржу [Електронний ресурс]: Закон України від від 10.12.1991 № 1957-12. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 10. ст. 139 (зі змінами та доповн. від 30 червня 2021 р. № 1587-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12#Text>
5. Положення про функціонування фондових бірж: затв. рішенням Держ. комісії з цінних паперів і фондового ринку від 19 грудня 2006 р. № 1542. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z2082-12/paran19#n19>.
4. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua>
5. Офіційна Інтернет-сторінка Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
6. Офіційна Інтернет-сторінка Національного банку України URL: <http://www.bank.gov.ua>
7. Офіційна Інтернет-сторінка Державного комітету статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Офіційна Інтернет-сторінка Міжнародного валютного фонду URL: <http://www.imf.org> 20.

Рекомендовані онлайн-курси

1. Курс «Публічні закупівлі: управління та оцінка ефективності» на платформі «Prometheus». URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+PPMEE101+2023_T1

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри маркетингу протокол від «02» вересня 2024 р. № 1

Додаток до силабусу
Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
(Денна форма навчання 076ПТБД_бд_2021)

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Екзамен	Разом
	Виконання практичних завдань	Опитування	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи		
Тема 1. Економічна сутність та еволюція розвитку біржового ринку	2	2	2	14	20	6
Тема 2. Товарна біржа як елемент інфраструктури ринку	2	2	2			6
Тема 3. Регулювання біржової діяльності.	2	2	2			6
Тема 4. Види біржових угод	2	2	2			6
Тема 5. Організація та технологія біржової торгівлі	2	2	2			6
Тема 6. Фондові біржі та їх діяльність на фондовому ринку	2	2	2			6
Тема 7. Валютні біржі та їх діяльність на валютному ринку	2	2	2			6
Тема 8. Ціноутворення на біржі та котирування цін	2	2	2			6
Тема 9. Кліринг і розрахунки на біржі	2	2	2			6
Тема 10. Основи ф'ючерсної та операційної торгівлі	2	2	2			6
Тема 11. Концепція хеджування та біржова спекуляція	2	2	2			6
Виконання завдань самостійної роботи				14		14
Екзамен					20	20
Разом	22	22	22	14	20	100

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Шкала оцінювання, балів	Характеристика критерію
2	Здобувач вищої освіти правильно розв'язав практичне завдання (задачу), вміє пояснити методику розв'язання та зміст застосовуваного понятійного апарату і формул. Вміє аргументувати свої думки. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на високому рівні
1	Здобувач вищої освіти частково розв'язав практичне завдання (задачу), але не спромігся аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату та методики розв'язання задачі. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на достатньому рівні
0	Здобувач вищої освіти неправильно розв'язав практичне завдання (задачу), показав незадовільне знання понятійного апарату, або взагалі нічого не відповів. Що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання опитування

Шкала оцінювання, балів	Характеристика критерію
2	ЗВО демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; аргументовано обґрунтовує свою думку; відповідь містить обґрунтовані висновки. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на високому рівні

1	ЗВО демонструє знання і розуміння основних положень питання самостійної роботи, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на достатньому рівні
0	ЗВО демонструє неточні знання і розуміння основних положень питання; висновки неповні; наявні несуттєві помилки під час відповіді. Що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Шкала оцінювання, балів	Характеристика критерію
2	90-100 % правильних відповідей. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на високому рівні
1	75 % правильних відповідей, допускаються виправлення. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на достатньому рівні
0	менше 70 % правильних відповідей, при вирішенні тестів багато виправлень. Що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Шкала оцінювання, балів	Характеристика критерію
11-14	У проекті висвітлено інноваційність та реалістичність рішень; комплексність підходу до сталого розвитку; проведено оцінку можливого впливу на екологію, економіку та соціальне життя; якісна презентація та наведено обґрунтування запропонованих рішень. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на високому рівні
7-10	У проекті висвітлено інноваційність та реалістичність рішень; комплексність підходу до сталого розвитку; частково проведено оцінку можливого впливу на екологію, економіку та соціальне життя; якісна презентація та частково наведено обґрунтування запропонованих рішень. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на середньому рівні
4-6	У проекті не повністю висвітлено інноваційність та реалістичність рішень; не прослідковується комплексний підхід до сталого розвитку; частково проведено оцінку можливого впливу на екологію, економіку та соціальне життя; наявна презентація але не наведено обґрунтування запропонованих рішень. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на достатньому рівні
0-3	У проекті не висвітлено інноваційність та реалістичність рішень; не прослідковується комплексний підхід до сталого розвитку; немає оцінки можливого впливу на екологію, економіку та соціальне життя; наявна презентація але не наведено обґрунтування запропонованих рішень. Що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Шкала оцінювання, балів	Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти
для теоретичного питання*	5	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, вдало наводить приклади. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на високому рівні
	4	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на середньому рівні
	3	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на достатньому рівні

	2	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади. Що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів
	1	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять. Що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів
	0	відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти. Що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів
Максимальна кількість балів	10	
Професійно-орієнтоване (практичне завдання)	9-10	Здобувач вищої освіти може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою: вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на високому рівні
	7-8	Здобувач вищої освіти за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на середньому рівні
	5-6	Здобувач вищої освіти має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Що дає змогу оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання на достатньому рівні
	2-3	Здобувач вищої освіти планує та виконує частину завдання за допомогою викладача. Що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів
	0-1	відсутність розрахунку практичної ситуації, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти. Що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів
Максимальна кількість балів	10 балів	
Всього	20 балів	

*екзамен складається з 2 теоретичних питань та 1 практичне завдання